

מדריך יישומי להטמעת תיקון 34 לחוק רישוי עסקים

פרק א: הסדרת תהליך הרישוי

1. היתר זמני וקבלת רישיון אחריו, סעיף 7ב

עד היום היה ניתן לתת היתר זמני לתקופה מצטברת של שנה אחת בלבד. עם כניסת התיקון לתוקף יהיה ניתן להאריך את תקופת ההיתר הזמני בשנה נוספת (בסך הכול עד שנתיים) שלב הראשון יינתן היתר זמני לתקופה של עד שנה. תקופה זו ניתנת להארכה בשנה נוספת אם רשות הרישוי מצאה נסיבות המצדיקות זאת.

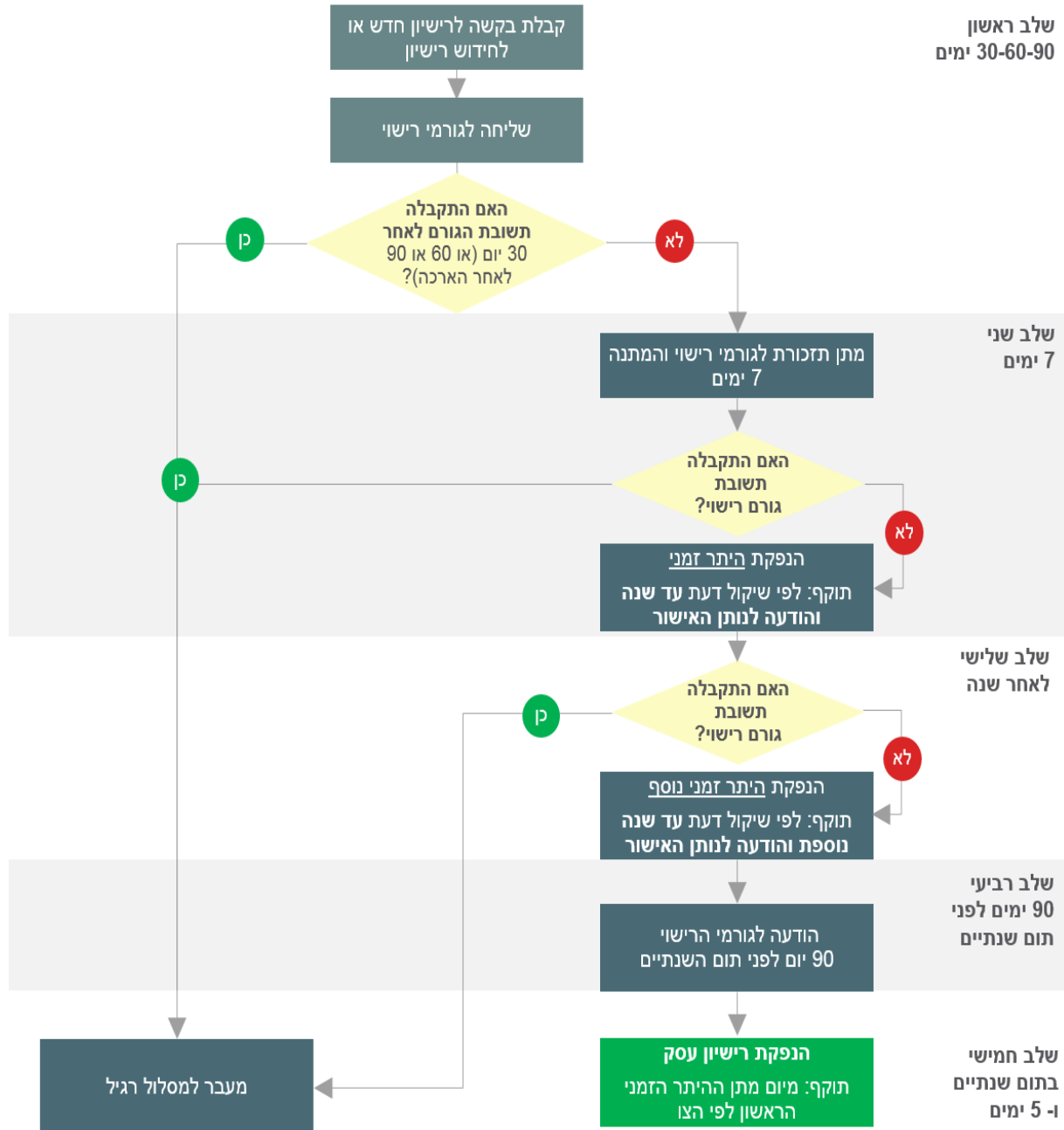
משמעות השינוי היא שאם לאחר שנתיים שבהן העסק פועל בהיתר זמני, ובעל העסק לא מקיים את דרישות רשות הרישוי, הוא לא יוכל להמשיך ולהפעיל את העסק.

במקרה שההיתר הזמני ניתן בנסיבות של אי מתן תגובה של נותן אישור, אם לאחר שנתיים עדיין לא התקבלה תשובת נותן האישור, יכולה רשות הרישוי לתת לעסק רישיון רגיל, וגם אם לא נתנה רישיון, ייחשב הדבר כאילו לבעל העסק יש רישיון.

דגשים:

- א. במקרה זה, רשות הרישוי תודיע לנותן האישור 30 יום לפני סיום תוקפו של ההיתר הזמני.
- ב. אם נותן האישור אינו משיב במועד לבקשה לרישיון, ניתן יהיה להאריך את ההיתר הזמני לשנה נוספת.
- ג. רשות הרישוי תודיע לנותן האישור על הארכת תוקפו של היתר זמני.
- ד. אם חלפו שנתיים ונותן האישור עדיין לא השיב לבקשה, רשות הרישוי תודיע על כך לנותן האישור 90 יום לפני תום השנתיים, ובמצב זה יהיה ניתן לתת לעסק רישיון תקופתי.
- ה. בהיעדר תגובת נותן אישור: אם רשות הרישוי טרם החליטה האם לתת רישיון או לא, ייחשב העסק כאילו ניתן לו רישיון. מכל מקום היא מחויבת להנפיק לו רישיון בתוך 5 ימים.
- ו. חישוב תקופת הרישיון לאחר שניתן היתר זמני נעשה מיום שניתן ההיתר הזמני.
- ז. פקיעת תוקף ההיתר הזמני כשבעל ההיתר לא עמד בתנאיו, אך הדבר כפוף לחובת השימוע, וזאת לאחר מתן הזדמנות לבעל העסק להשמיע את טענותיו.
- ח. לא יינתן היתר זמני אם העסק צריך אישור לפי חיקוק אחר, והוא טרם ניתן.

תרשים תוקף היתר זמני ללא תגובת נותן אישור (סעיף 7ב)

2. ביטול רישיון או היתר זמני, סעיף 7ג (א) (ד)

עד היום הסמכות לבטל רישיון, היתר זמני והיתר מזורז הייתה נתונה רק לרשות הרישוי, בבחינת רק מי שנותן רישיון הוא זה שמוסמך לבטלו. כשנותן אישור מצא שפעילות העסק בתחומו המקצועי היא כזו שמצדיקה ביטול רישיון, היה עליו לפנות לרשות הרישוי ולבקש ממנה לבטל את הרישיון.

משמעות השינוי העיקרית היא מתן סמכות נרחבת לנותן האישור לבטל רישיון במקום שבו רשות הרישוי, שהתבקשה לבטל רישיון, אינה עושה זאת. בנוסף, הסמכות לבטל רישיון ניתנה לנציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.

הערה:

תהליך ביטול הרישיון הוא הליך מוסדר ומובנה בחוק שבו נשמרת זכותו המלאה של בעל העסק להשמיע את טענותיו לפני ביטול רישיון העסק. עם זאת החוק לא קובע בפני מי יערך השימוע, אך ברור שהגורם המבקש לבטל צריך לערוך שימוע לפני ביטול הרישיון.

משמעות נוספת לתיקון היא שבעל העסק לא יוכל ליהנות יותר מהגנה של רשות הרישוי, שכן נותן האישור יכול לבטל בעצמו את הרישיון.

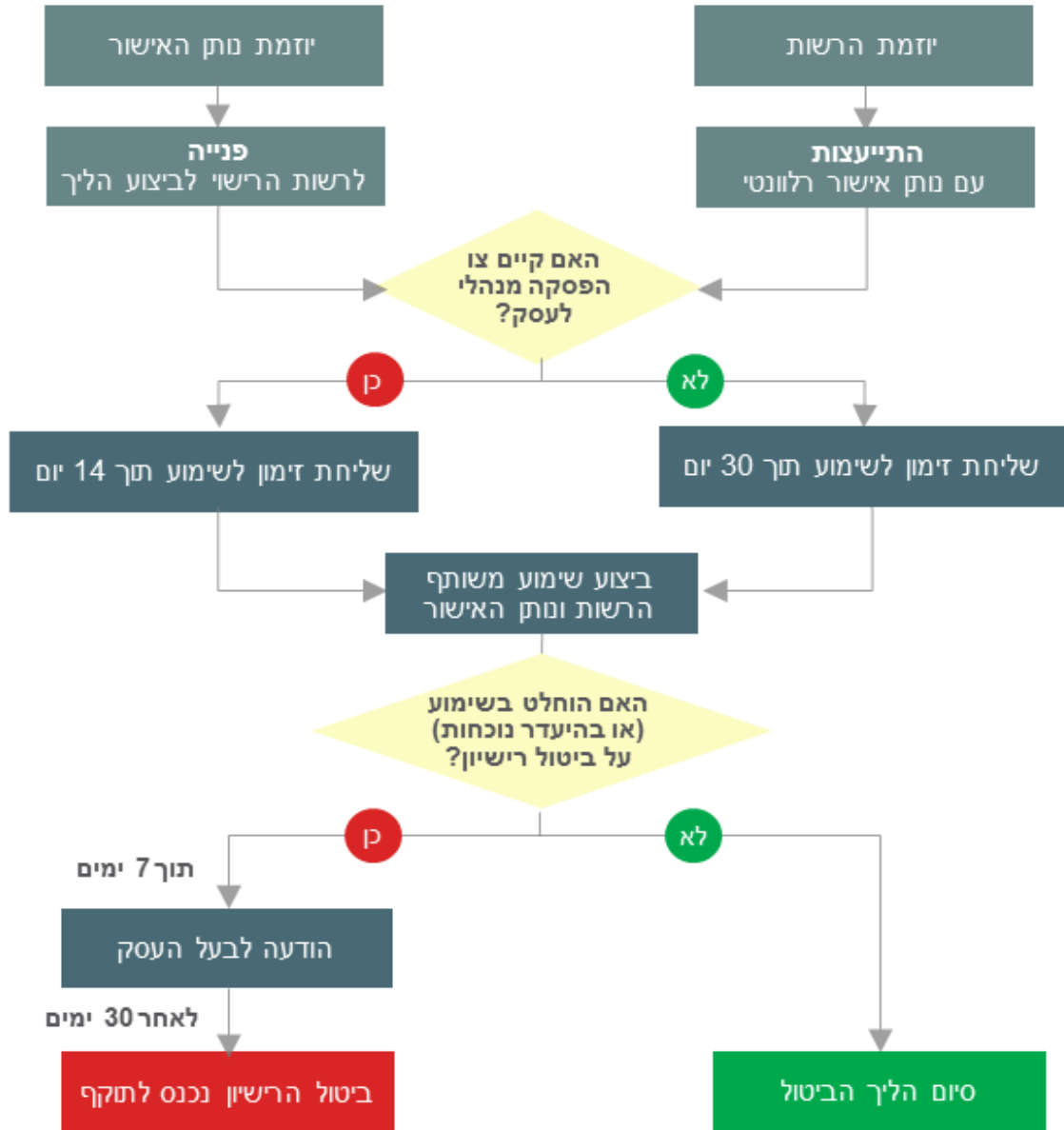
הגורמים המוסמכים לקדם הליך של ביטול רישיון או היתר:

- א. רשות הרישוי רשאית לבטל אחרי התייעצות עם נותן האישור הרלוונטי.
- ב. נותן אישור רשאי לבטל אחרי שפנה לרשות הרישוי שתבטל, והרשות לא נקטה אמצעי אכיפה מספיקים (לא חל על מפעלים ביטחוניים).
- ג. לנציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות סמכות ביטול זהה לסמכות של נותן אישור.

לוחות זמנים בתהליך הביטול:

- א. על הרשות להשיב לפניית נותן אישור בתוך 30 יום ממועד פנייתו ולעדכנו בדבר התקדמות ההליך.
- ב. אם הוצא צו הפסקה מנהלי, תודיע על כך הרשות לנותן האישור בתוך 14 יום ממועד פנייתו.
- ג. מועד הכניסה לתוקף של ביטול הרישיון 30 יום מיום ההודעה לבעל העסק.

תרשים הליך ביטול רישיון או היתר זמני סעיף 7(א)-(ד)

3. ביטול היתר מזורז, סעיף 7ג (ד1)

עיקרי התיקון בחוק:

התיקון מסדיר את תהליך ביטול היתר מזורז באופן פשוט ומהיר יותר מאשר ביטול רישיון רגיל, בעיקר מבחינת מיידיות התגובה ולוחות הזמנים. הסיבה לכך היא שהיתר מזורז הוא "רישיון על תנאי" הניתן לתקופה מוגבלת (180 יום) שבו העסק נמצא במבחן. אם יגיעו נותני האישור לעסק וימצאו שההיתר המזורז ניתן על סמך מצגים, מסמכים, תצהירים והצהרות שאינם נכונים, הרי שכביכול ההיתר המזורז לא היה תקף מלכתחילה. זו הסיבה שביטול של היתר מזורז יהיה מהיר יותר, קל יותר ופשוט יותר ליישום ולמימוש.

שלושה תנאים מאפשרים ביטול היתר מזורז:

- א. כשהתברר שתצהיר או מסמכים שהוגשו אינם נכונים.
- ב. כאשר יש שינויים מהותיים בעסק מכפי שהוצג בבקשה.
- ג. כשלא תוקנו ליקויים, למרות הדרישה.

דגשים חשובים:

1. ביטול היתר מזורז יהיה לאחר שניתנה הזדמנות לבעל העסק להשמיע את טענותיו.
2. מועד הביטול לפי דרישת נותן אישור או רשות רישוי מיד עם מתן ההודעה לבעל העסק.
3. תוצאות נוספות של הביטול:
 - פסקת ההליכים המזורזים.
 - יש להגיש בקשה במסלול רגיל.
 - לא יהיה ניתן להגיש בקשה במסלולים המקוצרים במשך 3 שנים (יש להוסיף בתוכנה את הפונקציה שזוכרת את בעל העסק ומגבילה את כניסתו למסלולים אלו).

4. אופן ספירת הימים הנקובים בחוק, סעיף 41א

לפי החוק החדש, במניין הימים לא ייספרו שני ימי ראש השנה, יום כיפור, כל חג סוכות, כל חג פסח, יום העצמאות, חג השבועות וימי שבתון, אך כן ייספרו ימי שישי, שבת וערבי חג. לאחר 30 יום שנספרו לפי החוק, יש לשלוח הודעה לנותני האישור על אי מתן תשובתם אישור הבקשה. לאחר 7 ימים ממתן שליחת התזכורת לנותני האישור, ניתן יהיה להוציא היתר זמני.

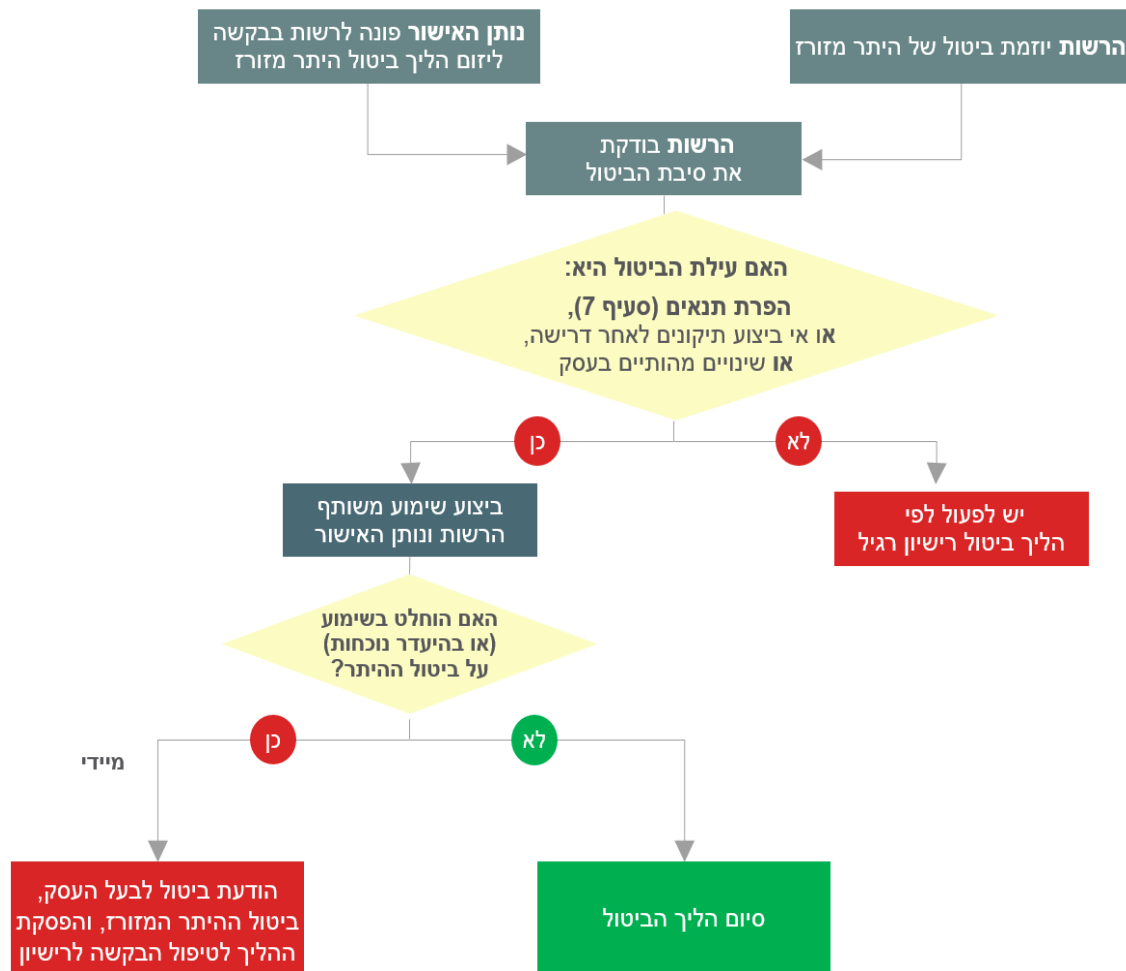
5. סמכות המשטרה למניעת מתן רישיון, סעיף 2א8

עד היום הייתה למשטרה סמכות בחוק לסרב למתן רישיון, בהתייחס לתנאים שעל העסק לקיים ולדרישות שבהן עליו לעמוד, בהתאם למפרט אחיד, וזאת בדומה לשאר נותני האישור.

משמעות השינוי היא הרחבה של סמכות המשטרה להתנגד למתן רישיון, אפילו אם הנימוקים לסירוב מתייחסים לאדם המבקש רישיון וחורגים מגדר הדרישות הרגילות לעסק מאותו הסוג.

סירוב למתן רישיון אינו מהלך ענישתי לבעל עבר פלילי, אלא הוא צופה את פני העתיד בלבד.

תרשים הליך ביטול היתר מזורז סעיף 7ג(ד1)

8. חובת התייצבות נותני אישור במרכזי שירות, סעיף 6ג7

עד היום בעל העסק היה צריך ללכת לנותני האישור השונים על מנת לקבל את דרישותיהם לגבי עסקו, כאשר במידה והוא היה מקבל דרישות שסותרות את עצמן של נותני האישור, הוא היה נשאר חסר אוניס.

משמעות השינוי היא יצירת מקום מפגש בין כל נותני האישור לקידום פתרון בעיות בהליך הרישוי. שינוי זה מהותי בקביעתו סטנדרטים חדשים לעבודה משותפת בין נותני האישור - בינם לבין עצמם ובינם לבין רשות הרישוי.

הקמת מרכזים:

המרכז יהיה משותף לרשות הרישוי ולנותני האישור, והוא נועד לתת שירותי מידע וייעוץ ומתן חוות דעת מקדמית.

הפעילות המרכזית שתתקיים במרכז השירות המשותף:

- א. דיון משותף של כל גורמי הרישוי בעניין בקשות שהוגשו לרישיון או להיתר.
- ב. תיאום ביקורות משותפות בין רשות הרישוי ונותני האישור.
- ג. התכנסויות משותפות לכל גורמי הרישוי לדיון בשינוי במצב העסקים, ליקויים שנמצאו, דרישות לתיקון ליקויים.
- ד. קיום הליכי שימוע משותפים בטרם קבלת החלטות בדבר ביטול רישיונות או היתרים.
- ה. במרכז המשותף לא יידונו עסקים שיש בהם מורכבות מיוחדת או שפעילותם יוצרת רמת סיכון גבוהה.

משמעות ההחלטות המתקבלות במרכז השירות:

- א. אזרח רשאי להסתמך על מידע שניתן לו בכתב במרכז השירות.
- ב. גורם מוסמך מחוזי או ארצי רשאי לשנות הנחיות שניתנו במסגרת זו, אם יש נסיבות מצדיקות, ויודיע על כך לבעל העסק.

הוראות המסדירות את אופן תיאום העבודה קיימות בחוק:

הוראות המסדירות את אופן תיאום העבודה בין רשות הרישוי לגורמי הרישוי השונים ברשויות בכלל ובערים שבהן יש יותר ממאה אלף תושבים בפרט קיימות בחוק.

9. פירוט השינויים בצו

- א. הארכת תוקף ל 43-פריטים
- ב. מחיקה או איחוד של 15 פריטים
- ג. מחיקת נותני אישור או צמצום מעורבותם מ 8-פריטים
- ד. מחיקת משרד הבריאות מ 21-פריטים

הארכת תוקף רישיון ל 43-פריטים:

תוקף הרישיון אשר היה קבוע בצו משנת 2013 היה מותנה בפרסום מפרטים אחידים או בכך שמדובר בפריט רישוי חדש שלא היה בצו הקודם. תוקפם של כל יתר הרישיונות נותר על פי התקנות והצווים הקודמים. לאחר תיקון הצו תוקף הרישיונות הרשום בצו החדש לא יותנה בפרסום מפרטים אחידים או כל הוראה אחרת בחוק, בתקנות או בצווים ויהיה כפי שקבוע בחוק.

דגשים חשובים הקשורים להארכת תוקף:

- א. עסקים קיימים שיש להם רישיון עסק בתוקף לצמיתות, ובצו התקצר תוקף הרישיון ל 15-שנה, יישאר להם רישיון לצמיתות.
- ב. מיום פרסום הצו, עסקים שיש להם רישיון עסק בתוקף לצמיתות, ובצו התקצר תוקף הרישיון לפחות מ 15-שנה, יש להנפיק להם מיידית רישיונות חדשים לפי התוקף החדש (ללא הליך חידוש) וליידע את נותני האישור.
- ג. חישוב התוקף ייעשה החל מיום פרסום הצו.
- ד. עסקים שברישיונם רשום התוקף לפני הארכה הנוכחית של הצו, תוקף הרישיון לא יוארך אוטומטית, אלא רק בחידוש הבא תינתן הפריבילגיה לתוקף ארוך יותר לפי הצו החדש.

רשימת הפריטים שלהם הוארך התוקף:

סימון	שם הפריט	צו 2013	צו 2018
1.2א	ייצורם של תמרוקים	5	10
1.3א	אחסונם שמירתם שלא במסגרת תהליך ייצור, ושלא לצורך מכירה קמעונית במקום	5	10
1.3ד	הרכבת ציוד רפואי	5	10
1.4א	טיפול יופי וקוסמטיקה, פדיקור ומניקור, מכון שיזוף	5	10
1.4ב	מספרה	5	10

10	5	ייצורם של תכשירים ותרכיבים לשימוש וטרינרי למעט תרופות	3.7א
5	3	ביצים ריכוזן, מיון ואחסון	4.1א
10	3	מסעדה לרבות הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום	4.2א
10	3	בית קפה מזנון, בית אוכל אחר לרבות הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום	4.2ב
10	3	הכנת מזון למכירתו לצריכה מחוץ למקום הכנתו, לרבות משלוח מזון ולמעט הסעדה	4.2ג
10	3	בית קירו לבשר, דגים, עופות, ביצים ומוצריהם	4.3א
10	3	בית קירור למזון אחר ומרכיביו	4.3ב
10	5	טיפול בבשר גולמי ואריזתו ביכולת ייצור העולה על 5 – טונות ליום	4.4ב
10	5	טיפול בבשר גולמי ואריזתו ביכולת ייצור שאינה עולה על 5 – טונות ליום	4.4ז
5	3	חלב גולמי הובלתו	4.5ב
5	1	הסעדה (קייטרינג)	4.6ה
15	10	מרכול מקום לממכר מזון ומוצרי צריכה שאין בו טיפול במזון, לרבות משלוח מזון	4.7ב
10	3	מרכול כמשמעותו בפרט 4.7 – ב, שיש בו טיפול במזון, לרבות משלוח מזון	4.7ד
5	1	משקאות משכרים עסק שעיקר פעילותו הגשתם לצורך צריכה במקום הגשה	4.8
5	3	מיתקן התפלת מים	5.2א
5	3	מי שתייה מיתקן להפקתם ולטיפול בהם, למעט מיתקן להתפלתם	5.2ב
5	3	קניין ניהולו	6.8א
5	3	עסק בקניין שאין בו חברת ניהול	6.8ב
5	1	רוכלות מזון	6.9א
5	1	רוכלות בעסק הטעון רישוי לפי פרט אחר בתוספת זו	6.9ב

5	1	רוכלות אחרת	ג7.9
10	3	בית מלון, פנסיון, אכסניה וכיו"ב	א7.1
10	5	השכרת יחידות אירוח למטרת נופש, המלווה במתן שירותים לשוכרים	ב7.1
5	3	בית אבות	ג7.1
5	3	ברכת שחייה, לרבות מאגר מים אחר המשמש לשחייה ולנופש מים	א7.4
5	3	פארק מים, מגלשות מים	ב7.4
5	3	ברכת זרמים (ג'קוזי)	ג7.4
3	1	משחקים, כהגדרתם בסעיף 2(ב) חוק מקום לעריכתם	7.6
5	1	אמפיתאטרון, מקום אחר לעריכת אירועי תרבות, בידור וספורט תחת כיפת השמים	ה7.7
3	1	דיסקוטק	ו7.7
10	3	אולם או גן לשמחות ואירועים	7.9
5	3	מתקני שעשועים	א7.10
5	3	לונה פארק	ב7.10
5	3	העברת רכב ממקום למקום	8.2
5	3	הובלה כספים, יהלומים, תכשיטים, ניירות ערך ודברי ערך אחרים	א8.3
10	5	חניון בתשלום, חניון ששטחו מעל 500 מ"ר המשמש באי מרכז מסחרי הסמוך לו...	ב8.6
10	5	חניון מקורה או תת קרקעי, ששטחו מעל 500 מ"ר	ז8.6
5	3	מתכת, מוצריה אחסונם, מיונם, סחר בהם	ה10.14

מחיקת 15 פריטים:

המשמעות המעשית הנובעת ממחיקת פריטים, שמעתה ואילך הפריטים שבוטלו אינם קיימים עוד בצו ועסקים אלה אינם טעוני רישוי. לא ניתן לקבל בקשות ולהנפיק רישיונות עסק עבור הפריטים

הללו. המשמעות המעשית הנובעת מאיחוד פריטים, ומעתה ואילך הפריטים שאוחדו אינם קיימים ובמקומם יש לעבוד עם הפריטים המעודכנים.
 עסקים קיימים יראו כאילו יש להם רישיון לפי המספר הסידורי החדש. לא תהיה אפשרות לקבל בקשות ולהנפיק רישיונות עסק לפי מספרי הפריטים הקודמים.
 על כך לא חלה חובה להודיע לבעל העסק או לנותני האישור.

רשימת הפריטים שנמחקו או שאוחדו עם פריט אחר:

סימון	שם הפריט
ג1.5	מעבדות לבדיקות מזון, מים, מי קולחין או מי שפכים
ג3.2	בעלי חיים חניטתם
ד3.2	הפקת זירמה, הזרעה מלאכותית, העברה והשתלת עוברים בצאן ובבקר
ה3.2	מתן שירותי חיטוי, טילוף, הסרת קרניים, הדברת טפילים חיצוניים, גז
ז3.2	בעלי חיים הובלתם
א3.3	הדברה תברואתית
ג3.7	תכשירים ותרכיבים לשימוש וטרינרי למעט תרופות - מכירתם או חלוקתם
ב4.1	ביצים עיבודן
א4.4	בשר, עופות, דגים, בעלי חיים ימיים או חלקיהם - איסופם
ד4.4	בשר, עופות, דגים, בעלי חיים ימיים או חלקיהם אריזתם (מאוחד עם פריט 4.4 - ב או 4.4 ז)
ה4.4	בשר, עופות, דגים, בעלי חיים ימיים או חלקיהם - איחסונם
ב4.6	מזון ומרכיביו לרבות משקאות וחומרי גלם אריזתו (מאוחד עם פריט - 4.6 א או 4.6 ו)
ג8.4	תחנת מוניות וכן מקום המשמש לניהול העסק או לשליטה בו
ד8.6	כלי רכב התקנת אבזרים בהם, לרבות מערכות קול ואזעקה
ה8.9	מוסך זגגות

מחיקת או צמצום המעורבות של נותני אישור מ 8-פריטים:

המשמעות המעשית הנובעת ממחיקת נותני אישור מפריטים קיימים היא שמעתה ואילך הבקשות לרישיון עסק עבור פריטים אלו יעברו לאישורם של נותני האישור האחרים בלבד באותו פריט.

בחלק מהפריטים מצוין מהם המקרים שרק בהם יש לשלוח לנותן האישור (משטרת ישראל בפריטים 4.2 א ו 4.2 ב).

רשימת הפריטים שבהם נמחק נותן האישור:

סימון	שם הפריט	מהות השינוי
1.1	בית מרקחת	מחיקת משטרת ישראל
4.2 א	מסעדה לרבות הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום	משטרת ישראל: לעניין הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום או לעניין מסעדה המיועדת ל-200 איש ויותר"
4.2 ב	בית קפה מזנון, בית אוכל אחר לרבות הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום	משטרת ישראל: לעניין הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום או לעניין בית קפה, מזנון, בית אוכל אחר המיועדים ל 200 - איש ויותר"
4.3 א	בית קירור לבשר, דגים, עופות, ביצים ומוצריהם	מחיקת שר החקלאות ופיתוח הכפר
4.7 ג	אטליז מכירת בשר, עופות או דגים שאינם קפואים	מחיקת שר החקלאות ופיתוח הכפר
8.4 א	הסעת נוסעים וכן מקום המשמש לניהול העסק או לשליטה בו	מחיקת משטרת ישראל
8.9 ב	חשמלאות	מחיקת שר העבודה והרווחה
10.13	מרפדיה	מחיקת שר העבודה והרווחה

מחיקת משרד הבריאות כנותן אישור ב 15 - פריטים

המשמעות המעשית הנובעת ממחיקת נותני אישור מפריטים קיימים היא שמעתה ואילך הבקשות לרישיון עסק עבור פריטים אלו לא יצטרכו את אישורו של משרד הבריאות או את אישורו של התברואן הרשותי (המחיקה תהיה של סימון או של סימון + עמודת משרד הבריאות). יש לשים לב לפריטים 4.4 ב וכן 4.4 ז שבהם השתנה תיאור הפריט: במקום "פירוקם, עיבודם, גימורם" יופיע מעכשיו "טיפול בבשר גולמי ואריזתו".

רשימת הפריטים שבהם נמחק משרד הבריאות:

סימון	שם הפריט
א1.5	מעבדה לבדיקות כימיות, מיקרוביולוגיות וביולוגיות,
ב1.5	מעבדה לבדיקת דגימות בעלי חיים ומוצרים מן החי
א2.2	תחנת דלק ותדלוק
ב2.2	בית זיקוק
ד2.2	דלק לסוגיו אחסונו בכמויות המפורטות בתקנות רישוי עסקים
ה2.2	מסופי דלק
2.4	תחנת כוח
א3.4	חומרי הדברה, חומרי רעל לשימוש חקלאי - ייצורם, אריזתם, אחסונם
א4.1	ביצים - ריכוזן, אחסון ומיון
ד4.1	ביצים הובלתן
ב4.4	טיפול בבשר גולמי ואריזתו ביכולת ייצור העולה על 5 – טונות ליום
ז4.4	טיפול בבשר גולמי ואריזתו ביכולת ייצור שאינה עולה על 5 – טונות ליום
א5.1	תחנת מעבר ומיון
ג5.1	טיפול בפסולת, לרבות: עיבודה, ניצולה, מחזור, מיונה, קומפוסטציה, שריפתה
ה5.1	אתר לסילוק פסולת מעורבת, לרבות פסדים
ג8.6	כלי רכב - רחיצתם
א8.8	כלי שיט - השכרתם, אחסונם
א10.10	חומרים מסוכנים – ייצורם, עיבודם, אריזתם, מחזורם
ו10.10	חומרים מסוכנים - טיפול בפסולת
א10.6	דשנים – ייצורם, עיבודם, אריזתם
א10.8	חומרי חיטוי או ניקוי ייצורם, עיבודם, אריזתם

פרק ב: פיקוח ואכיפה

1. קיום ביקורת בעסק ודרישה לתיקון ליקויים, סעיף 8ד

עד היום החוק כלל לא קבע הליכי ביקורת מוסדרים. סעיף 8 ד לחוק הוא סעיף חדש, שלא היה קיים בנוסח החוק הקודם ואשר נועד להסדיר את אופן הביקורת בעסקים. הסעיף מכיל הוראות לעורכי הביקורת של רשות הרישוי או לנותני האישור בכל הנוגע לביצוע ביקורות בעסק ומחייב אותם בהוצאת דוח ליקויים בכתב בתוך זמן מוגדר ממועד עריכת הביקורת.

משמעות השינוי היא שמיום כניסת התיקון לתוקף, כל ביקורת בעסק תיעשה על פי המפורט בחוק הן לגבי מועד המסירה של ממצאי הביקורת (דוח ליקויים) לגבי תוכן המסמך שיימסר לבעל העסק, הן לגבי ספיות הממצאים החריגים הנקובים בחוק, הן לגבי לוחות הזמנים לתיקון הליקויים והן לגבי משמעות אי תיקון הליקויים.

לוחות זמנים במתן דוח הליקויים לבעל העסק:

- המועד הקבוע בחוק 30 יום ממועד עריכת הביקור הראשון של הביקורת (ביקורת יכולה לכלול כמה ביקורים).
 - הארכה של 15 יום נוספים: סיבות מוצדקות של עורכי הביקורת.
 - הארכה של עד 90 יום: עסק שבשל מורכבותו החליט השר נותן האישור על הארכה זו, ופורסמה על כך הודעה בפורטל "ממשל זמין" (לעסק הנדרש בפרסום מפרט אחיד)
 - הארכת המועד לפי החלטת השר: עסק שבשל מורכבותו החליט השר נותן האישור על הארכה, ופורסמה על כך הודעה בפורטל "ממשל זמין" (לעסק הפטור מפרסום מפרט אחיד).
- המועדים שנקבעו לתיקון ליקויים אינם מאריכים את המועדים שנקבעו לגורמי הרישוי למתן תגובה לבקשה לרישיון או היתר.

המקרים שבהם הרשות יכולה לדרוש דרישות נוספות לאחר המצאת דוח ליקויים:

- יש שינוי בעסק ממועד עריכת דו"ח הליקויים.
- הדרישה הנוספת או אופן ההוכחה של העמידה באותה דרישה קבועים בחוק או במפרט האחיד.
- גורם מוסמך מחוזי של נותני האישור או גורם מוסמך ארצי של רשות הרישוי קבע שהתקיימו "נסיבות חריגות".

סנקציות לאי-תיקון הליקויים:

- א.** אי קיום דרישה לתיקון ליקויים היא עבירה פלילית נפרדת מהפעלת עסק ללא רישיון ועליה חלה ענישה כמו בגין ניהול עסק ללא רישיון. או בניגוד לתנאיו.
- ב.** בעתיד תתאפשר הטלת קנס בגין "אי-תיקון ליקויים".

דוח ליקויים

1. פירוט התנאים והוראות החוק שהעסק אינו עומד בהם

יש לרשום את מקור החקיקה הרלוונטי.

2. המועד המאוחר ביותר לתיקון הליקויים

אם העסק מהווה הפרעה ממשית ניתן לדרוש תיקון ליקויים מיידית. בפועל קיים שיקול דעת נרחב לעורך הביקורת למתן ארכה לתיקון ליקויים לפי חומרתם ודחיפותם.

3. תנאים להמשך פעילות עד לביצוע התיקונים

ניתן להורות על המשך הפעלת העסק בהגבלות מסוימות עד לתיקון הליקויים, ובלבד שאין בהוראה לגרום להפסקה ממשית של הפעילות בעסק.

4. אופן הוכחת התיקונים (אחד מתוך השלושה):

- א. דרישה להגשת מסמכים המעידים שהליקויים תוקנו, או
- ב. דרישה להצהרת בעל העסק שהליקויים תוקנו, או
- ג. קיום ביקורת חוזרת
 - ביקורת חוזרת בתוך 30 יום, מיום שבעל העסק הודיע שהליקויים תוקנו.
 - הארכת מועד לביקורת חוזרת, בקביעת השר הממונה על התחום.
 - אי-עריכת ביקורת חוזרת במועד משמעותה שהצהרת בעל העסק בדבר תיקון הליקויים תספיק, אלא אם מקבע אחרת על ידי השר הממונה על התחום.

5. האפשרות והדרך להגשת השגה לביטול הדרישה לתיקון הליקויים

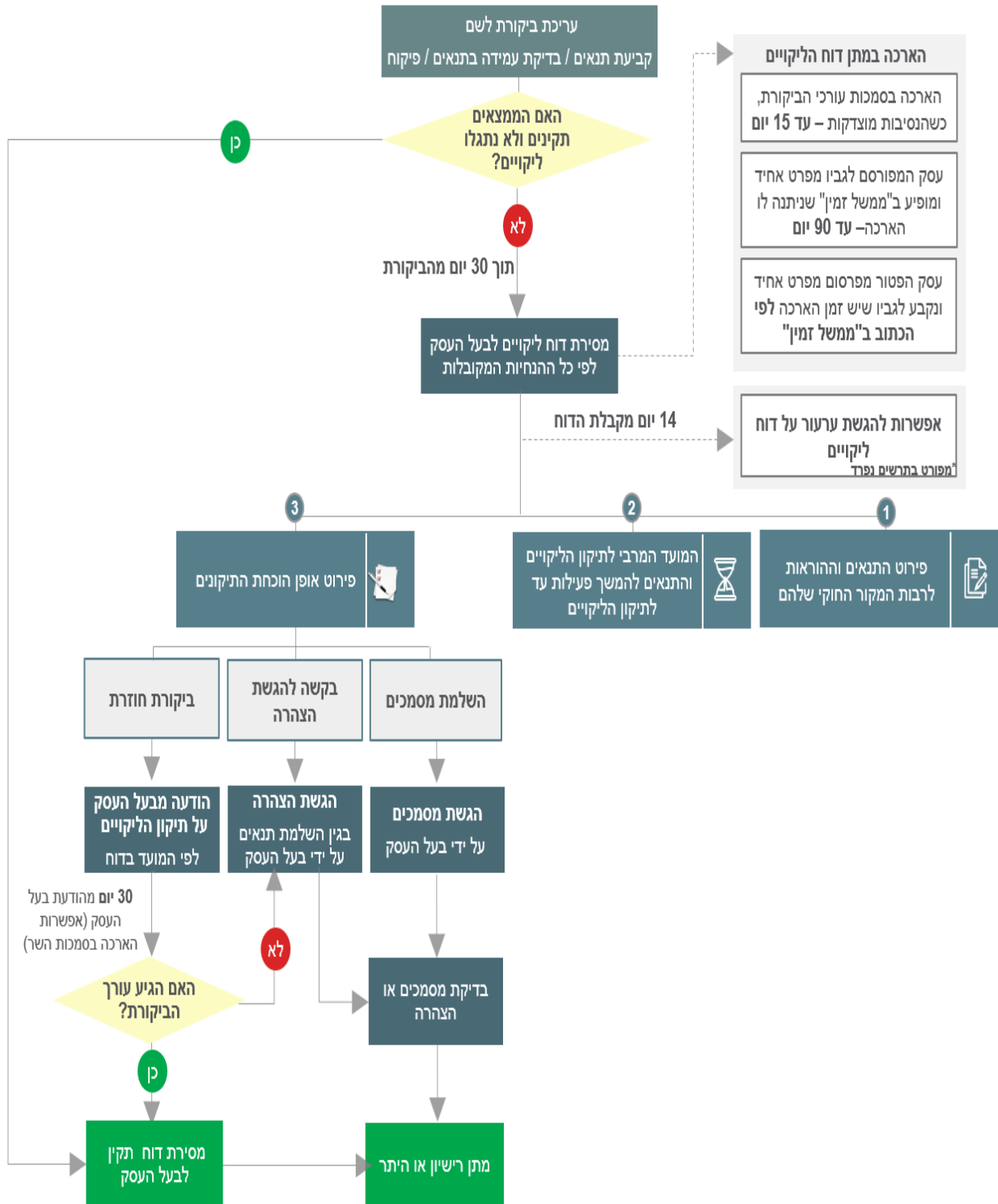
- המועד להגשת בקשת הביטול בתוך 14 יום מקבלת הדוח או במועד אחר הנקוב בדוח.
- הנימוקים האפשריים לבקשה:
 - הליקוי שתיקונו נדרש בהודעה אינו מהווה הפרה של תנאי או הוראה כאמור בסעיף זה.
 - קיימות נסיבות שבעטיין בעל העסק אינו יכול לקיים את הדרישה במועדה.
 - קיימות נסיבות שבעטיין בעל העסק אינו יכול לקיים את הדרישה באופן שנקבע בה.
- הגורם להפניית הבקשה: דוח שנערך על ידי נותן אישור – הפניה תהיה לגורם מוסמך מחוזי; דוח שנערך על ידי רשות רישוי – הפניה תהיה לגורם מוסמך ארצי.

6. לגבי עסק העובד ברישיון

יצוין בדוח הליקויים שאם לא יתוקנו הליקויים, יהיה ניתן לנקוט הליכי אכיפה נגד העסק.

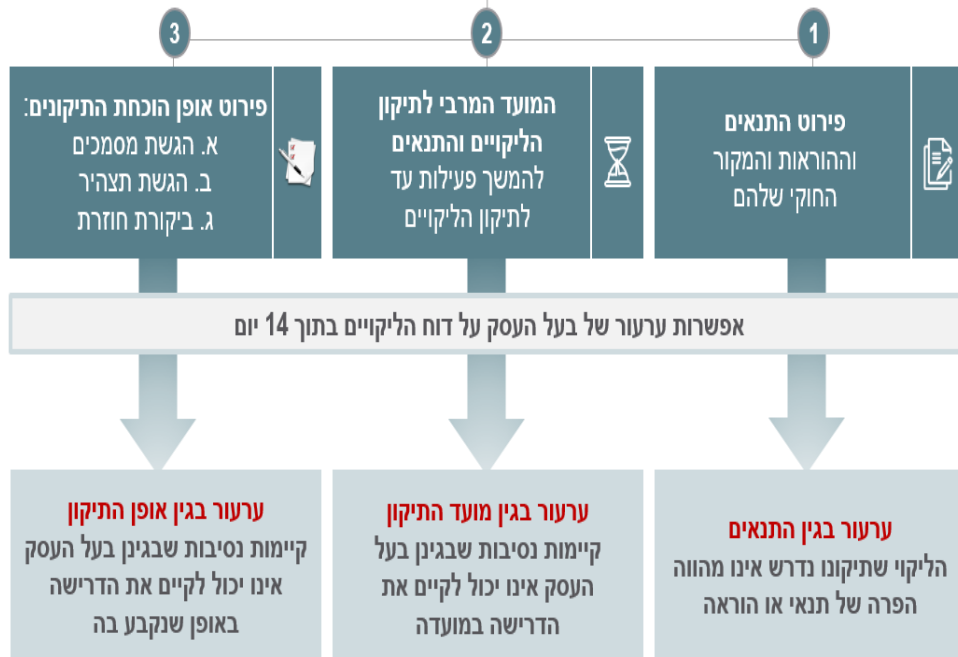
תרשים סקירה של תהליך ביקורת בעסק ודרישה לתיקון ליקויים מאת עורכי הביקורת

תרשים ביקורת בעסק ודרישה לתיקון ליקויים בעסק מאת עורכי הביקורת (סעיף 78)

תרשים סקירה של תהליך הערעור שבעל העסק יכול להגיש על דוח הליקויים

תרשים ביקורת בעסק ודרישה לתיקון ליקויים בעסק מאת עורכי הביקורת – תהליך ערעור (סעיף 28ד)

דוח שנערך על ידי נותן אישור - הפנייה תהיה לגורם מוסמך מחוזי
דוח שנערך על ידי רשות הרישוי - הפנייה תהיה לגורם מוסמך ארצי

2. הסמכת מפקחים וסמכויותיהם, סעיפים 28, 28א ו- 28ב

עד היום המפקחים ברישוי עסקים יכלו להיות פקחים עירוניים המפקחים על שלל חוקי העזר ברשות המקומית.

משמעות השינוי היא שמעתה ואילך אלה יהיו מפקחים שיעברו הכשרה ספציפית לנושא הפיקוח ברישוי עסקים ולכן יהיו מקצועיים יותר בתחום זה.

3. סמכויות מפקחים:

עד היום סעיף 28 בנוסחו המקורי, קבע את זכות הכניסה לעסק של גורמים שונים, אך בסעיף לא נקבעו הוראות הנוגעות לסמכות מפקחים ונושאים רבים הקשורים להפעלת סמכויות מפקחים נותרו בלתי ברורות.

משמעות השינוי היא עיגון בחוק של סמכויות המפקחים והרחבתם תוך הגדרה ברורה של סמכויות המפקחים המתייחס לפיקוח על פי חוקים שונים וקובע הוראות דומות בכל החוקים.

סמכויות המפקחים סעיף 28 א

- א. להיכנס לעסק.
 - ב. לדרוש למסור שם ומען ולהציג תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת.
 - ג. לדרוש למסור ידיעה או מסמך מבעל העסק ומכלח אדם הנוגע בדבר.
 - ד. לבצע בדיקות, לערוך מדידות, לנטול דגימות של חומרים, למסור את הבדיקות, המדידות והדגימות למעבדה, לשמור אותם או לנהוג בהם בדרך אחרת.
- הערה: אם מי שמבקש להיכנס לעסק הוא בעל מקצוע שבו נעזרת הרשות הוא ילווה על ידי מפקח.

זיהוי מפקחים:

השימוש בסמכויות על ידי מפקח ייעשה רק בעת מילוי תפקידו, כשהוא עונד באופן גלוי תג מזהה וכשיש בידו תעודת הסמכה אשר תוצג לפי דרישה.

4. כניסה למתקן המוחזק על ידי גוף ביטחוני סעיף 29 ג:

עד היום לא היו הוראות בחוק המתייחסות לכניסה למתקן ביטחוני.

משמעות השינוי הוא הסדרת רשימת העבירות והרחבת המעשים שייחשבו מעתה כעבירות על פי החוק. בנוסף, השינוי בסעיף זה קובע כי בעלי עסקים שיעבדו ללא רישיון או היתר יקבלו קנסות גדולים יותר.

"גוף ביטחוני" יכול להיות: משרד הביטחון ויחידות הסמך של משרד הביטחון, צה"ל ויחידות הסמך של משרד ראש הממשלה שעיקר פעילותן בתחום ביטחון המדינה, מפעלי מערכת הביטחון כמו: משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות להגנת עדים.
כניסה לעסק המצוי במתקן המוחזק על ידי גוף ביטחוני מצריכה סיווג ביטחוני מתאים, לגוף הביטחוני מותר לאסור כניסה למתקן בנקודות זמן מסוימות לפי צרכיו המיוחדים.
החוק קובע כללים מיוחדים לכניסה למתקן המוחזק על ידי גוף ביטחוני.

5. עיסוק בלא רישיון או היתר, סעיף 14

עד היום סעיף 14 לחוק קבע שהמעשים המפורטים להלן הם עבירה פלילית אשר עונשם עד 18 חודשי מאסר, ואם הם נעשו לאחר שהתקבלה התראה ניתן להטיל בגינם קנס על כל יום שבו העבירה נמשכה לאחר מתן ההתראה.
סעיף 14 בנוסחו הקודם כלל את המעשים האלה: ניהול עסק ללא רישיון היתר זמני או היתר מזורז, אי קיום תנאי - מהתנאים ברישיון בהיתר הזמני או בהיתר המזורז, אי קיום תקנה מהתקנות שהותקנו על פי חוק רישוי עסקים.

משמעות השינוי היא כי הסעיף נמחק ובמקומו חוקק סעיף חדש שמסדיר קביעת רשימת עבירות והרחבת המעשים שייחשבו מעתה כעבירות על פי החוק, וכן העלאה ניכרת בסכום הקנס שניתן להטיל על בעלי העסקים.

עיקרי השינויים בסעיף 14 החדש:

- א. הוספת עבירה של אי-קיום דרישה לתיקון ליקויים.
- ב. החמרת הענישה לכלל העבירות בסעיף: הגדלת סכום הקנס המקסימאלי.
- ג. החמרת הענישה משפיעה גם על העונש שיוטל על תאגיד: הכפלת הקנס.
- ד. קיימת החרגה לעבירות של כתובות קעקע בקטין מתחת לגיל 16 ואי-תליית שלט המחייב הסכמת הורה.
- ה. נקבע בחוק שעבירה על חוק רישוי עסקים היא עבירה מסוג אחריות קפידה, כלומר עבירה שאינה דורשת הוכחת יסוד נפשי.

הוראות שנשארו בתוקף:

- א. אין זה משנה אם האדם עסק בעצמו בעסק או שבעסק היה עובד שלו או מורשה שלו.
- ב. אם האדם עסק בעסק של עצמו או בעסק של אחר.
- ג. אם האדם היה אחראי על ניהול עסק של אחר, בין בשכר ובין ללא שכר, ולעניין זה מי שניהל בפועל עסק של אחר הוא אחראי לניהול העסק כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

- ד. אם העיסוק בעסק היה מוגבל מראש בזמן או חד-פעמי.
ה. לא יואשם בעבירה לפי סעיף זה מי שעסק כשותף "רדום" או לא השתתף ברווחי העסק.

6. מסירת פרטים לא נכונים במסמך, בהצהרה או בתצהיר, סעיף 14א2

עד היום מסירת פרטים לא נכונים במסמך, בהצהרה או בתצהיר אינה נחשבת כעבירה על פי חוק רישוי עסקים.

משמעות השינוי מוסיף רשימת מעשים שהם עבירה על פי חוק רישוי עסקים ומאפשרים ענישה על פי הוראות חוק זה.

עסק שהגיש מסמכים/תצהירים כוזבים, בנסיבות אלו לא ניתן לאשר מתן רישיון ויש להוציא סירוב לבקשה. בנוסף, ניתן להגיש תביעה נגד בעל העסק בגין ניהול עסק ללא רישיון.

דגשים חשובים:

- הוספת עבירה חדשה בחוק של מסירת פרטים לא נכונים במסמך, בתצהיר או בהצהרה.
- העבירה מתייחסת למסירת הפרטים האמורים במסלולים מבוססי תצהיר, הגשת תצהירים וחוות דעת לעניין נגישות והגשת מסמכים והצהרות לעניין תיקון ליקויים.
- הענישה המרבית בגין עבירות אלו זהה לענישה בגין ניהול עסק ללא רישיון.
- יש לציין כי מסירת תצהיר שווא היא עבירה על פי חוק העונשין.

7. אחריות תאגיד ונושאי משרה בתאגיד, סעיף 15

עד היום אם היה נפתח הליך מול חברות גדולות ותאגידים, האחריות הייתה מופנית כלפי המנהלים הפעילים או הרשומים של אותה החברה.

משמעות השינוי רק האנשים שרשומים כדירקטורים לא יואשמו במידה והעסק אינו פועל על פי חוק, אלא אם הם מנהלים פעילים בתאגיד, או אם הם אחראים באופן ספציפי על התחום. בנוסף, נושא משרה יואשם בעבירה פחותה של היעדר פיקוח ולא בעבירה העיקרית, ככל שאינו נושא באחריות ישירה לעבירה.

השינוי העיקרי הינו בהגדרת "נושא משרה" לא ניתן להטיל אחריות על מנהל רשום רק בשל עובדה זו. כלומר, צמצום האחריות למנהל פעיל בלבד (ולא רשום) וכן הטלת אחריות פחותה של היעדר פיקוח, ככל שאין אחריות ישירה. מנגד, הורחבה האחריות גם על נושאי משרה שאינם רשומים כדירקטורים בתאגיד.

דגשים חשובים:

- א. בוטלה הדרישה שהעובד האחראי יהיה" עובד בכיר. "די בכך שיהיה עובד אחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.
- ב. נותרה אחריות של מנהל פעיל בתאגיד ושותף, למעט שותף מוגבל.
- ג. בוטלה האפשרות להאשים מנהל רשום בתאגיד רק בשל עובדה זו.
- ד. על נושא משרה לעשות כל שניתן למניעת ביצוע העבירה ולא מספיק לנקוט אמצעים סבירים.
- ה. נקבעה חזקה בחוק ביחס להפרת חובת נושא משרה. המשמעות היא שעל נושא המשרה להוכיח שלא הפר חובתו.
- ו. נקבע שאי ידיעה בדבר ביצוע עבירה על ידי התאגיד אינה פוטרת לבדה את נושא המשרה מאחריות.
- ז. נושא משרה יואשם בעבירה פחותה של היעדר פיקוח שהעונש עליה הוא מחצית הקנס.

8. תיאום אכיפה בין נותני האישור ורשות הרישוי, סעיפים 19א ו- 19ב

עד היום לא הייתה חובת תיאום בין רשות הרישוי לנותני האישור בכל הנוגע לפעולות האכיפה. משמעות השינוי היא קיום חובת תיאום אכיפה בין הצדדים ומניעת כפל פעולות אכיפה בין רשות הרישוי ובין נותני האישור בתחומים הרלוונטיים, תוך מתן עדיפות לנותני האישור באכיפה הנוגעת לתחומים המקצועיים שבאחריותם.

עיקרי הוראות הסעיפים:

- א. ניתנה לנותני האישור הסמכות להורות שתנאי מסוים ברישיון או כל הוראה אחרת בחוק תיאכף רק על ידי אותו גורם. החלטה כזו תפורסם ב"ממשל זמין".
- ב. נקבעה חובת הודעה בין הרשויות ונותני האישור על הטלת קנס. נותני האישור יודיעו על קנס, על קנס מנהלי או על עיצום כספי.
- ג. נקיטת פעולות אכיפה על ידי נותן אישור או רשות רישוי מונעת את האפשרות לנקוט פעולות אכיפה של גורמים אחרים לגבי אותו עניין.
- ד. הוראה לתיקון ליקויים על ידי גורם רישוי אחד אינה מונעת מתן הוראה לתיקון ליקויים על ידי גורם אחר בתחום.
- ה. גורם אכיפה מוסמך יכול להורות לרשות הרישוי שלא לפתוח בחקירה, או להורות להעביר את החקירה לגורם אחר מטעמו.
- ו. למשטרה ניתנה סמכות נוספת להורות לרשות על נושא מסוים שייחקר על ידם בלבד.

ז. ניתנה סמכות ליועץ המשפטי להעביר טיפול בכתב אישום שכבר הוגש על ידי רשות הרישוי לתובע אחר.

9. צו הפסקה מנהלי, סעיפים 20, 21 ו- 22

נוסח סעיף 20 הקודם הוחלף במלואו ומעתה הוספו גורמים המוסמכים להוציא צו הפסקה מנהלי: משרד החקלאות ומשרד העבודה והרווחה. הסעיף בחוק מתייחס לצו הפסקה מנהלי שמוציאים לעסק חדש ולעסק מסוכן, ומגדיר את נסיבות הוצאת הצו, את מועד כניסת הצו לתוקף ואת תוקף הצו.

מקרים שבהם ניתן להוציא צו הפסקה מנהלי

עקרון הסעיף הוא כי צו הפסקה מנהלי רשאים להוציא רשות רישוי או נותני האישור שאישורם נדרש לצורך רישוי העסק והליקויים הם בתחום האחריות שלהם, ובלבד: שזה נעשה על סמך דוח ביקורת שהוגש על ידי מפקח מוסמך ובמסגרת ביקור שלו בעסק והדוח מהווה חלק מהצו. במידה ויש מחלוקת עדיפות להוצאת הצו היא לנותן האישור. צו הפסקה שתוציא הרשות המקומית מחייב התייעצות מוקדמת עם נותן האישור והיועץ המשפטי או התובע.

דגשים חשובים:

- בטרם הוצאת הצו, קיימת חובה לקיים שימוע לבעל העסק; ראה סעיף 7.ד.
- בית משפט יכול להאריך את תוקף הצו המנהלי, וזאת ללא תלות בהגשת כתב אישום. לא נקבעה בחוק הגבלת זמן.

- הצו יוצא נגד גורמים האחראים על הפעלת העסק ומי שמועסק על ידם.
- הוראות החוק מפרטות מה חייב לכלול הצו וכיצד יומצא למי שנגדו הוצא.
- נקבעה חובת היוועצות עם יועץ משפטי או תובע.
- הארכת צו על ידי בית משפט וללא תלות בהגשת כתב אישום, לא נקבעה בחוק הגבלת זמן.

התיקון קובע כי על צו ההפסקה המנהלי לכלול 5 סעיפים;

- פירוט בדבר מיקום המקרקעין שבהם חל הצו.
- פירוט העובדות שעל פיהן הוחלט לתת את הצו.
- אישור בדבר קיום חובת התייעצות עם התובע או היועמ"ש.
- פרטים בדבר הזכות לבקש את ביטול הצו.
- פרטים בדבר אופן ההתקשרות עם נותן הצו.

הנחיות נוספות:

- נקבעו כללים מנחים לבית המשפט לביטול הצו המנהלי.
- אם הוגש כתב אישום או הוגשה בקשה לבית משפט להוציא צו הפסקה שיפוטי או שהוגש כתב אישום, לא יוצא צו הפסקה מנהלי.
- החמרה בעונש המרבי לאי קיום צו מנהלי בסך של 226,000 ₪ והוספת קנס יומי בסך של 1,400 ₪ ליום.
- חובת קיום שימוע בטרם הוצאת הצו: לפי הפסיקה.
- הוספת הוראות בצו לעניין ביצועו לפי סעיף 24.

10. צו הפסקה שיפוטי ללא הגשת כתב אישום, סעיף 22

עד היום לבית המשפט הייתה נתונה סמכות להורות על סגירת עסק רק לאחר שהוגש כתב אישום או בדרך של צו הפסקה מנהלי שהוצא על ידי הרשות.

משמעות השינוי ניתן לפנות לבית המשפט בבקשה להורות על סגירת העסק, אפילו אם לא הוגש כתב אישום ואף אם לא ננקטו כל פעולות אכיפה אחרות.

הוראות הסעיף לאחר תיקון החוק:

- ניתנה סמכות לבית המשפט להוציא צו הפסקה לעסק גם מבלי שהוגש כתב אישום.
- אין חובה שינקטו שום הליכי אכיפה נוספים על פי החוק לשם הוצאת צו כאמור.
- מומלץ לבקש מבית המשפט הוספת הוראות לעניין ביצוע הצו לפי סעיף 24.

ד. בעקבות עמדת הפסיקה ביחס לחובת קיום שימוע בטרם יוצא צו הפסקה מנהלי, מומלץ לקיים שימוע לבעל העסק בטרם פנייה לבית המשפט.

צווים שיפוטיים	צווים ללא הליך שיפוט
צו הפסקה שיפוטי ללא חובת הגשת כתב אישום בד בבד (סעיף 22ב)	צו הפסקה מנהלי על ידי הרשות או על ידי נותן אישור (סעיף 20)
צו למניעת פעולות שיפוטי למניעת פתיחת עסק (סעיף 22א)	צו לסגירת עסק של משקאות משכרים יוצא על ידי המשטרה (סעיף 23)
צו סגירה שיפוטי לאחר הגשת כתב אישום (סעיף 17)	
צו סגירה לאחר הרשעה (סעיף 16)	

11. עבירות קנס, סעיף 14 א

עד היום לא נקבע בחוק שניתן להטיל קנסות בגין עבירות על חוק רישוי עסקים.

משמעות התיקון הוא הקניית כלי אכיפה מהיר ופשוט נגד עסקים הפועלים בניגוד לחוק, ללא צורך בקיום הליכים שיפוטיים.

תנאי כניסה לתוקף:

- כל עוד אין מפרטים אחידים, לא ניתן להטיל קנסות, לכן רק על עסקים שפורסמו עבורם מפרטים ניתן להטיל קנסות. יישום הנושא מצריך חקיקת משנה נוספת של צו עבירות קנס ולכן רק לאחר פרסומן יהיה ניתן להטיל קנסות.
- "קנס בגין אי קיום דרישה לקיום ליקויים" יהיה ניתן להטיל על כלל העסקים שלא עומדים בדרישות לתיקון הליקוי. ייכנס לתוקף רק לאחר פרסום צו עבירת קנס בגין אי קיום דרישה לקיום ליקויים.

הנחיות:

- שר הפנים מוסמך להכריז על עבירות לפי חוק רישוי עסקים כעבירות שניתן להטיל בגין קנס.
- חוק קיימות כמה הוראות הנוגעות לעניין הטלת קנסות והיחס בין שימוש באמצעי אכיפה זה לאמצעי אכיפה אחרים.

סיכום קצר לעניין ההבדל בין סוגי עבירות הקנס:

אופן הענישה	פירוט	
הרשות שולחת דרישת תשלום קנס	רק על עבירות שנמצאות בתוספת של" חוקי עבירות מנהלי"	עבירות קנס מנהלי
המפקח מוסר דו"ח	השר יקבע בצו עבירות בגין ניתן לגבות קנסות	עבירות קנס

12. עיצום כספי, פרק ב'

עד היום היו מוסמכים משרד הבריאות ומשרד איכות הסביבה להטיל עיצומים כספיים מכוח חקיקה אחרת.

משמעות השינוי הוא מתן האפשרות של המשרדים האמורים, להטיל על העסק עיצום כלכלי מכוח חוק רישוי עסקים. כלי אכיפה זה הוקנה למשרד הבריאות ולמשרד להגנת הסביבה בלבד, מאחר שלמשרדים אלו יש כבר סמכויות להטלת עיצומים כספיים מכוח חקיקה אחרת. יישום הוראות אלו מצריך חקיקת משנה נוספת.

תנאי כניסה לתוקף:

- תיקון התוספת השנייה והתוספת השלישית לחוק רישוי עסקים הקובעות את סכומי העיצומים הכספיים.
- בחוק קיימות כמה הוראות לעניין היחס בין הטלת עיצום כספי ואמצעי אכיפה אחרים.

פרק ג: תכנון ובנייה ונגישות

1. הגדרת "תכליות דיני התכנון והבניה", סעיף 1א8

עד היום בעל העסק היה נדרש לעמוד בדיני תכנון ובנייה במלואם למעט חריגות מזעריות.

משמעות השינוי קביעת הגדרה של קיום תכליות דיני תכנון ובנייה המגדירה מהן ההפרות בתכנון ובנייה שאינן מהוות פגיעה מהותית.

בעקבות השינוי ניתן כיום, בהליך מוסדר, הכולל בחינת מהנדס ואישורו בצירוף לאישור נותני האישור, לאפשר מתן רישיון עסק כחוק גם לעסק שבו דיני התכנון והבנייה אינם מתקיימים במלואם, אך ההפרה בו אינה מוגדרת כ"פגיעה מהותית" בתכליות דיני התכנון והבנייה.

תהליך השימוש בסעיף לצורכי הפעלת שיקול דעת המהנדס:

- א. רשות הרישוי מעבירה את הבקשה לרישיון אל הוועדה לתכנון ובנייה לשם בדיקת עמידת העסק בדיני תכנון ובנייה.
- ב. הוועדה לתכנון ובנייה מוצאת שקיימת הפרה של דיני תכנון ובנייה ומעבירה אל המהנדס לשיקול דעתו אם מתקיימת פגיעה מהותית בתכליות דיני תכנון ובנייה.
- ג. המהנדס י שקול את ההפרה לפי טיבה, מיקומה או היקפה. הסעיף מפרט 6 הפרות שיחשבו ל"הפרות מהותיות". כל יתר ההפרות מצויות בשיקול דעת המהנדס (טבלה מטה).
 - המהנדס יסרב לבקשה אם הוא מצא שיש אכן הפרה מהותית.
 - המהנדס יאשר את הבקשה במידה ולדעתו לא מתקיימת פגיעה מהותית בתכליות חוק התכנון והבנייה.
- ד. רשות הרישוי תודיע לנותני האישור על אישור המהנדס למתן רישיון למרות ההפרה.
- ה. אם לדעת נותני האישור ההפרה רלוונטית לתחומם הם רשאים לסרב למתן אישור, או להוסיף תנאים לרישיון מעבר למה שמופיע במפרט האחד.
- ו. חובת הוועדה למשרד להגנת הסביבה, כשהשימוש המבוקש מותר בתוכנית אך חורג מהיתר, המשרד יכול בתוך 30 יום להביא בפני המהנדס עובדות רלוונטיות שבידיעתו, העשויות להשפיע על ההחלטה אם לתת רישיון עסק.
 - במסלולים המקוצרים, על בעל העסק שמגיש את הבקשה להצהיר שקיים היתר בנייה למבנה שבו מצוי העסק או שלא ניתן למצוא את ההיתר וכי הוא לא ביצע עבודות טעונות היתר ללא היתר.

- אם ניתן רישיון עסק על סמך קיומו של היתר לשימוש חורג ובוטל ההיתר לשימוש חורג, יבוטל גם רישיון העסק.

נושאים חשובים שלא נכללו בהוראות החוק החדשות:

- מבנים ישנים מאוד שלא ניתן למצוא להם היתר.
- שיקולי בטיחות המבנה שבו מצוי העסק.
- לא נדרש שבעל העסק יהיה בתהליך הסדרת עבירת תכנון ובנייה או שתהיה עבירה שבכלל לא ניתן להסדירה.

הערות:

- במסלולים המקוצרים, על בעל העסק שמגיש את הבקשה להצהיר שקיים היתר בנייה למבנה שבו מצוי העסק או שלא ניתן למצוא את ההיתר, וכי הוא לא ביצע עבודות טעונות היתר ללא היתר.
- אם ניתן רישיון עסק על סמך קיומו של היתר לשימוש חורג, ובוטל ההיתר לשימוש חורג, יבוטל גם רישיון העסק.

רשימת הפרות מהותיות על פי החוק

עיקרון	הפרות שאותן ניתן להעביר לשיקול דעת מהנדס הוועדה
טעון היתר	העסק נמצא בבניין שבנייתו טעונה היתר והמבנה כולו נבנה ללא היתר, או שלא ניתן למבנה אישור אכלוס, או שלא ניתנה למבנה תעודת גמר לפי חוק תכנון ובנייה.
תהליכי אכיפה	כנגד העסק עצמו (להבדיל מכלל המבנה) מתנהלים הליכי אכיפה (פליליים או מנהליים) לפי חוק תכנון ובנייה.
ייעוד קרקע	הפעלת העסק היא בניגוד לייעוד או לתוכנית, אלא אם יתקיימו כל התנאים האלה: א. הוגשה בקשה לשימוש חורג (מתוכנית) שתאפשר את פעילות העסק. ב. בעבר ניתן במקום זה היתר לשימוש חורג לעסקים מסוג אותו העסק והבקשה הוגשה עד שנה מתום תוקפו של ההיתר הקודם.

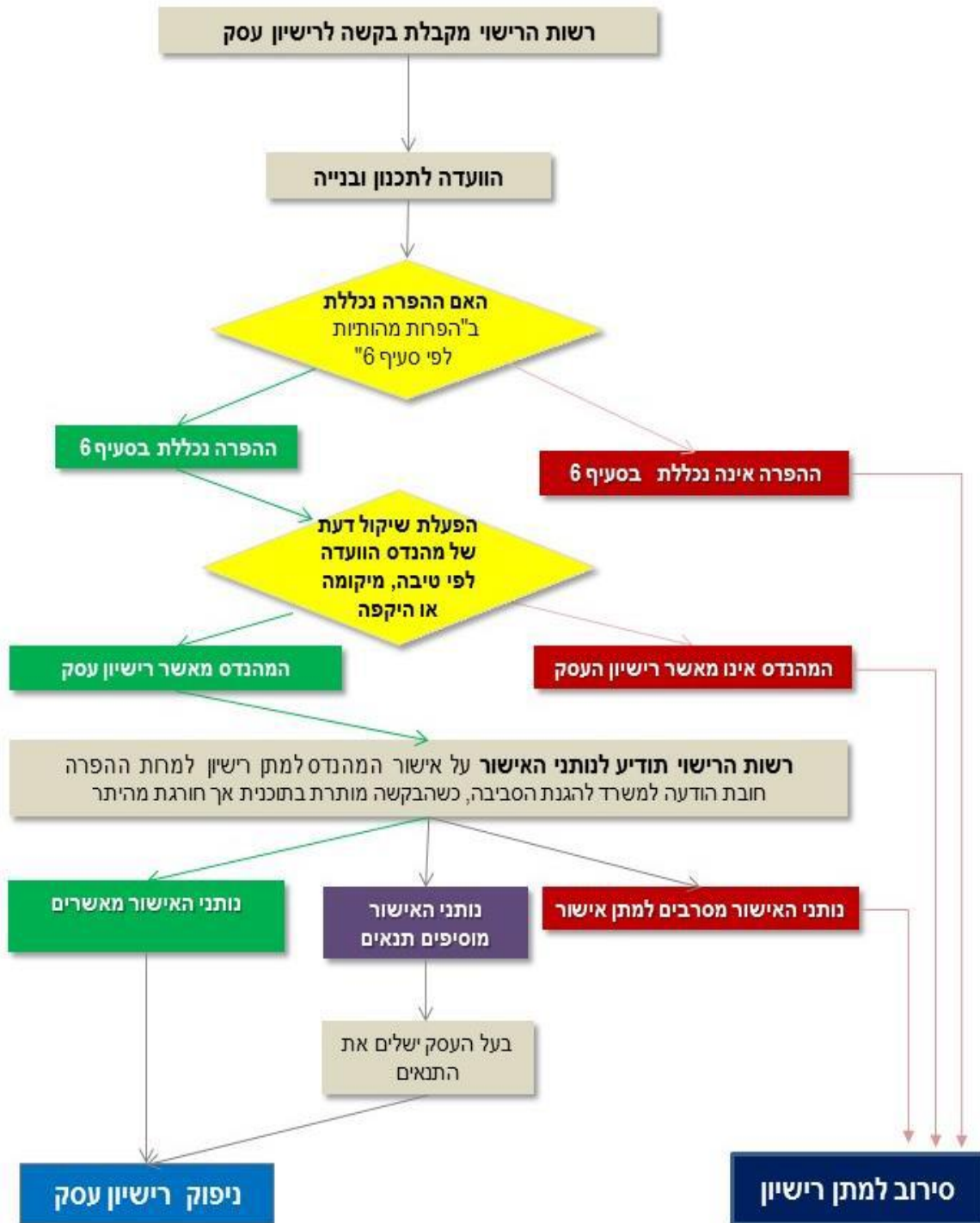
<p>ג. מהנדס הוועדה המקומית מאשר שאין התנגדות עקרונית למתן היתר לשימוש החורג.</p>	
<p>לשם הפעלת העסק או עמידה בתנאי הרישיון התבצעו בעסק, ללא היתר עבודות הטעונות בהיתר בשטח של יותר מ-15% מהעסק.</p>	
<p>בבניין שבו מצוי העסק התבצעו עבודות טעונות היתר ללא היתר או בניגוד להיתר, בשטח של יותר מ-30% משטח הבניין וזאת אפילו אם העבודות ללא היתר או בניגוד לתנאיו כלל אינן קשורות לעסק. הכלל האמור לא יחול כששטח העסק נבנה כדין או כשהשטח שנבנה בלא היתר מחוץ לעסק אינו בבעלות או בשליטת בעל העסק.</p>	
<p>בעסק נעשתה עבודה ללא היתר או בניגוד לתנאי היתר או שימוש בניגוד להיתר העולה על 5% משטח העסק ויש בה השפעה מהותית על אופי המקרקעין והיא טעונה היתר עסק נמצא ב"מקרקעין מוגנים" שהם מקרקעין מיועדים לתכלית של "תשתית לאומית" מקרקעין המצויים בסביבה חופית אלא אם המקום פטור מקבלת אישור לפי החלטת הוועדה לשמירת הסביבה החופית מקרקעין שהוכרזו כקרקע חקלאית מקרקעין המצויים בגן לאומי או בשמורת טבע או מיועדים להיות כאלו לפי תוכנית מקרקעין המיועדים לשטח ציבורי פתוח.</p>	<p>מידתיות</p>

- אישור אכלוס: סעיף 157 א לחוק תכנון ובנייה הוא אישור לחבר את הבניין לרשת החשמל, לרשת הטלפון ולרשת המים.
- תעודת גמר: תעודה הניתנת לבעל היתר על ידי ועדה מקומית ה מעידה שהעבודה נושאת היתר הושלמה בהתאם להיתר.

תרשים בחינת תכליות דיני התכנון והבנייה

שאלה	"תכליות דיני התכנון והבנייה" יש פגיעה מהותית	הפרה לא משמעותית אין פגיעה מהותית
אחוז השטח ללא היתר		
1. אם העסק הוא חלק ממבנה גדול, מהו האחוז מהמבנה שהעסק מצוי בו והוא ללא היתר?	☐ העסק מצוי במבנה שכולו נבנה בלי היתר ואין אישור אכלוס או תעודת גמר	☐ העסק מצוי במבנה שחלקו נבנה בלי היתר (ובתנאי שאינו על קרקע בייעוד רגיש)
2. מהו אחוז הבנייה בלי היתר משטח העסק?	☐ בנייה בלי היתר ששטחה יותר מ-15% משטח העסק (הפעלת העסק או עמידתו בתנאי הרישיון מתאפשרת בשל עבירת בנייה זו)	☐ בנייה בלי היתר ששטחה 15% או פחות משטח העסק
3. מהו אחוז הבנייה ללא היתר על קרקע בייעוד רגיש?	☐ בנייה בלי היתר ששטחה יותר מ-5% משטח העסק בקרקע בייעוד רגיש (חקלאות, שטח ציבורי פתוח וכו')	☐ בנייה בלי היתר ששטחה פחות מ-5% משטח העסק על קרקע בייעוד רגיש או יותר מ-5% בלי היתר, אך לא שייך לעסק (מצוי בחלק אחר של המבנה)
4. מהו אחוז הבנייה ללא היתר הנמצא בבעלות העסק?	☐ העסק מצוי במבנה שיותר מ-30% ממנו בלי היתר והוא בבעלותו של העסק	☐ 30% או פחות נבנה בלי היתר, והוא בבעלות בעל העסק, או שיותר מ-30% בלי היתר, אבל אינו בבעלות העסק (בתנאי שלא כל המבנה הוא בלי היתר)
ייעוד הקרקע		
5. האם ייעוד הקרקע תואם את פעילות העסק?	☐ הפעילות בעסק היא בניגוד לייעוד או לשימוש הקרקע, אלא אם מתקיימים תנאים מסוימים	☐ מתקיימים התנאים האלה: א. ניתן בעבר שימוש חורג ולא חלפה שנה מאז ב. הוגשה בקשה חדשה לשימוש חורג ג. מהנדס הוועדה חיווה את דעתו שאין מניעה תכנונית לאשר שימוש חורג
הליך פלילי		
6. אם מתנהל נגד העסק הליך פלילי או מנהלי או שיפוטי בשל עבירת בנייה?	☐ נגד העסק מתנהל הליך פלילי או מנהלי או שיפוטי בשל עבירת בנייה	☐ מתנהל הליך על עבירת בנייה בחלק אחר של המבנה
אם המענה של אחת השאלות בעמודה זו הוא חיובי אזי -	אם יש מענה חיובי על אחת או יותר מהשאלות בעמודה זו אזי -	
אי-אפשר לתת רישיון	אפשר להעביר את הבקשה לשיקול דעת מהנדס הוועדה לשם קבלת רישיון	

תרשים תהליך השימוש בסעיף "תכליות הבנייה" לקבלת רישיון עסק עם חריגות בנייה לשיקול דעת המהנדס

2. נגישות, סעיף 8ב

עד לכניסת העסק, על מנת לקבל אישור שהעסק עומד בדרישות נגישות, עליו לקבל אישור ממורשה הנגישות שעסקו ברשות.

כעת על בעל העסק להציג אישור מכל מורשה נגישות שהוא, או לבקש שהבדיקה תיערך ע"י מורשה הנגישות של הרשות המקומית בתמורה לתשלום אגרה.

התיקון בחוק מאפשר לשר המשפטים לקבוע סוגי עסקים שלגביהם תידרש חוות דעת רק מטעם מורשה נגישות אחד וכן סוגי עסקים שלגביהם יידרש תצהיר בלבד שבעסק קוימו הוראות הנגישות.

יישום סעיף זה מותנה בחקיקת משנה כמפורט להלן:

- א. שר הפנים, באישור ועדת הפנים של הכנסת, יקבע את שיעור אגרת הנגישות, ולאחר מכן תוכל הרשות לגבות אגרה מעסקים תמורת אישור מורשה נגישות מטעמה.
- ב. שר המשפטים, באישור ועדת הפנים של הכנסת, יקבע בצו סוגי עסקים שלהם נדרשת רק אחת מחוות הדעת או תצהיר.

דגשים חשובים:

- א. ניתנה סמכות לנציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לבטל רישיון עסק, בדומה לסמכות ביטול רישיון שניתנה לכל נותני האישור.
- ב. נקבע מפורשות שכל הסמכויות הנתונות לרשות הרישוי ביחס לרישיונות עסק נתונות לה גם ביחס לעמידה בהוראות הנגישות, כלומר היא רשאית להשתמש בכלי האכיפה שניתנו לה לפי חוק רישוי עסקים (ביטול רישיון, צו סגירה, דרישה לתיקון ליקויים ובעתיד גם קנסות) כדי להבטיח בעסק את קיום תנאי הנגישות.

פרק ד: מסלולי רישוי דיפרנציאליים

1. סייגים למתן ההיתר המזורז, סעיף 2א6

משמעות השינוי היא הרחבת המגבלות שנקבעו בחוק להגשת בקשות להיתרים מזורזים. בהתקיים אחד הסייגים הבקשה לרישיון תטופל במסלול הרגיל. טבלת תנאי סף וסייגים למסלולים המקוצרים:

הגשת בקשות בתהליך רישוי רגיל
1. פריט שאינו הוגדר באחד המסלולים המקוצרים ועמודת הצו הרלוונטית ריקה.
2. פריט שהוגדר באחד המסלולים המקוצרים, אח חל עליו אחד מאלו: א. אינו עומד במגבלת הגודל הרשומה בעמודה הרלוונטית בצו. ב. טרם פורסם לעסק מפרט אחיד. ג. אינו עומד בתנאי הסף של כבאות סעיף 2א(ב) לצו רישוי עסקים.
3. אינו עומד בכל הסייגים לפי סעיף 2א6.
תנאי סף להגשת בקשות באחד מהמסלולים המקוצרים
1. פריט הרישוי רשום בעמודה הרלוונטית בצו: ת', א', ב'
2. הפריט עומד במגבלות הגודל הרשומה בעמודה הרלוונטית בצו.
3. לפריט פורסם מפרט אחיד.
4. עמידה בסייגים לפי סעיף 2א6: א. בעת הגשת הבקשה העסק פועל ללא רישיון או ללא היתר זמני. ב. בשלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה, בוטל ההיתר המזורז בעקבות הגשת תצהיר או מסמכים כוזבים, או שחלו שינויים מהותיים בעסק המשנים את המצב שעליו הוצהר. ג. מתנהל כנגד העסק או כנגד המבקש הליך פלילי או הליך מינהלי לפי חוק רישוי עסקים. ד. בשלוש השנים לפני הגשת הבקשה הורשע בעל העסק או בעלי השליטה בעסק בעבירה לפי חוק רישוי עסקים. ה. בשנתיים שלפני הגשת הבקשה הוטל עיצום כספי או קנס שלוש פעמים לפחות.
5. עומד בתנאי הסף של כבאות סעיף 2א(ב) לצו רישוי עסקים.

1. הצהרה וסוגי תצהירים

- א. הצהרה בנושא תכנון ובנייה** - תצורף לבקשה להיתר מזורז א' או להיתר מזורז ב' או לבקשת רישיון על יסוד תצהיר יחד עם מסמכי הבקשה. ההצהרה תכלול את ההתחייבויות האלה של בעל העסק:
- ניתן היתר בנייה לבנייתו של המקום שבו עתיד לפעול העסק, או שבעל העסק לא הצליח בשקידה סבירה לאתר את ההיתר האמור שניתן למקום.
 - בעל העסק לא ביצע בעסק עבודה הטעונה היתר לפי חוק התכנון והבנייה, בלא היתר כאמור.
- ב. תצהיר** - רישיון על יסוד תצהיר או היתר מזורז א', ב'.
- בנוסף להצהרה האמורה לעיל, יוגש תצהיר בטופס שיקבע שר הפנים [ס' 1א6 (ו)].
- התצהיר יוגש כשהוא מאומת על ידי מי שהוסמך לכך כחוק (עורך דין או רשם בבית המשפט) וזאת לאחר שרשות הרישוי החליטה שלא לדחות את הבקשה על הסף.
- התצהיר יכלול את ההתחייבויות האלה של בעל העסק:
- מתקיימים בעסק המבוקש, התנאים למתן רישיון שפורסמו במפרט האחיד או לצד המפרט האחיד ומתקיימים התנאים שדרשה הרשות.
 - לא מתקיימים סייגים המונעים מתן היתר מזורז לפי סעיף 2א6.
 - לבעל העסק ידועה חובתו להבטיח שהתנאים ברישיון במפרט האחיד ולצידו, והתנאים של רשות הרישוי יתקיימו בעסק בכל עת.

2. מסלול רישיון על יסוד תצהיר, סעיף 3א6

- עד לכניסת התיקון, לא הייתה קיימת אפשרות לקבל רישיון על בסיס תצהיר. מרגע זה, הוצאת רישיון עסק במסלול זה, תתאפשר רק אם פורסם מפרט אחיד לגבי סוג העסק המבוקש ואם לא התקיימו הסייגים בסעיף 2א6 לחוק.
- הליך רישוי במסלול רישיון על יסוד תצהיר:
- בעל העסק מגיש בקשה למסלול זה בצירוף המסמכים הנלווים לה והצהרה לגבי תכנון ובנייה.
 - לרשותה של מחלקת רישוי עסקים קיימי 21 יום מרגע הגשת הבקשה לבקר בעסק ולבדוק את הבקשה.
 - במידה והכל תקין, בעל העסק נדרש להגיש תצהיר תוך 120 ימים.
 - אחרי הגשת התצהיר ניתן יהיה לפתוח את העסק במיידית לאחר קבלת אישור הגשת תצהיר והוא יכול לפתוח את העסק.

- כאשר הכל נמצא תקין, בעל העסק מקבל רישיון תוך 5 ימים לאחר פתיחת העסק ולפעול על פי חוק.

3. מסלול היתר מזורז א', סעיף 1א6

עד לכניסת התיקון הייתה קיימת בחוק אפשרות לקבל היתר מזורז רק לגבי סוגי עסקים שלגביהם פורסמו מפרטים אחידים והם נכללו ברשימת העסקים במסלול זה. כיום, תיקון החוק יצר מסלולים למתן היתר מזורז א' (מסלול ללא תקופת בדיקה) והיתר מזורז ב' (מסלול כולל תקופת בדיקה) לפי מורכבות העסק. מסלולים אלו מאפשרים לקבל במהירות יחסית היתר מזורז לפתוח את העסק כחוק ולקבל את הרישיון בהמשך הליך.

הליך רישוי במסלול היתר מזורז א':

- בעל העסק מגיש בקשה במסלול זה בצירוף המסמכים הנלווים לה והצהרה לגבי תכנון ובנייה.
- לאחר הגשת תוך 21 יום מהגשת הבקשה יש לחזור לבעל העסק.
- במידה ובדיקת המסמכים שהוגשו נמצאו תקינים, על בעל העסק להגיש תצהיר תוך 120 יום.
- לאחר הגשת התצהיר המלא, יקבל בעל העסק אישור לקבלת תצהיר והוא יכול לפתוח את העסק.
- 5 ימים לאחר פתיחת העסק, יקבל בעל העסק היתר מזורז למשך 180 ימים.
- במהלך הימים האלה נותני האישור יגיעו לבדוק את העסק, ולפי תוצאות הבדיקה יינתן רישיון העסק בתום 180 הימים.

4. מסלול היתר מזורז ב', סעיף 1א6 (ז)

עד לכניסת התיקון הייתה קיימת בחוק אפשרות לקבל היתר מזורז רק לגבי סוגי עסקים שלגביהם פורסמו מפרטים אחידים והם נכללו ברשימת העסקים במסלול זה. כיום, תיקון ניתן לקבל היתר מזורז בהתאם לרמת המורכבות בעסק. מסלול זה מצוי בין מסלול רגיל לבין מסלול בהיתר מזורז ולאחריו רישיון עסק.

הליך רישוי במסלול היתר מזורז א':

- בעל העסק מגיש בקשה במסלול זה בצירוף המסמכים הנלווים לה, הצהרה לגבי תכנון ובנייה והוא רשאי להגיש כבר את התצהיר.
- לאחר הגשת המסמכים תוך 21 יום מהגשת הבקשה יש לחזור לבעל העסק.
- במידה ובדיקת המסמכים שהוגשו נמצאו תקינים, בעל העסק יגיש תצהיר תוך 120 יום.

- הרשות תשלח את המסמכים והתצהיר לנותני האישור תוך 3 ימים.
- נותני האישור יבדקו את הבקשה תוך 49 יום ממועד שליחת התצהיר.
- עם אישורם של נותני האישור או במידה ולא התקבלה תשובה מנותני האישור, יקבל בעל העסק אישור לקבלת תצהיר והוא יכול לפתוח את העסק.
- 5 ימים לאחר פתיחת העסק, יקבל בעל העסק היתר ממזרז למשך 180 ימים.
- במהלך הימים האלה נותני האישור יגיעו לבדוק את העסק, ולפי תוצאות הבדיקה יינתן רישיון העסק בתום 180 הימים.

5. תוקפו של ההיתר המזורז, קבלת רישיון לאחריו ובטלות היתר ממזרז, סעיף 17

עד לכניסת התיקון להליך התניית ההיתר המזורז לא ניתנה חשיבות. כיום, יש חשיבות לעמוד בזמנים הקבועים בחוק, במידה ולא ניתנו תשובות נותני האישור לאחר שניתן לעסק היתר ממזרז יינתן לעסק רישיון.

01 תנאי כניסה לתוקף

תנאי הכניסה לתוקף של היתר ממזרז תלוי בכניסה לתוקף של הוראות הנוגעות להיתרים ממזרזים:

- ככלל, תוקפו של היתר ממזרז הוא **180 ימים מיום נתינתו**.
- אם הוצא דוח ליקויים - ניתן להאריך את תוקף ההיתר המזורז ב- 90 ימים נוספים.
- אם לא תוקנו הליקויים, לא תהיה הארכה נוספת.

02 מתן רישיון

- בתום התקופות האמורות יינתן רישיון עסק בתוך **5 ימים**, אם העסק עומד בכל התנאים הנדרשים או בהיעדר תגובת נותן האישור.
- יראו את העסק כבעל רישיון, אפילו אם נותן האישור לא נתן את אישורו או שלא התנגד למתן אישור בחלוף התקופה בחוק.

03 ביטול רישיון/היתר

אם במהלך התקופה נמצא שההיתר המזורז ניתן על יסוד תצהיר כוזב, יראה הדבר כאילו ההיתר לא ניתן מלכתחילה (בכפוף לשימוע).

6. תום תקופת ההיתר המזורז

ינתן הרישיון לתקופה הנקובה בצו, כשתחילתה היא במועד מתן ההיתר המזורז.
לדוגמה, אם ההיתר המזורז היה בתוקף חצי שנה ועל פי הצו תקופת הרישיון
היא 3 שנים, ינתן הרישיון לתקופה של שנתיים וחצי.